

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

TEITL Llywybrau Deddfwriaethol ar gyfer newid Cynllun Masnachu
Allyriadau'r DU

DYDDIAD 21 Gorffennaf 2023

GAN Julie James AS, Gweinidog Newid Hinsawdd

Fel y dywedais yn fy adroddiad llafar a roddais ar 4 Gorffennaf 2023, mae Awdurdod Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU (ETS y DU) – sydd â Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU, Llywodraeth yr Alban a Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon yn aelodau ohono – bellach wedi cyhoeddi Ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad ar "Ddatblygu ETS y DU".

Yn y datganiad, disgrifiais y newidiadau strategol a thechnegol sydd yn Ymateb y Llywodraeth a'u harwyddocâd i Gymru. Y prif newid strategol a gyhoeddais oedd y gostyngiad yng nghap ETS y DU i fod yn gyson â'r targedau sero net. Mae'r Awdurdod wedi gwneud ymrwymiad cyhoeddus i fabwysiadu'r cap newydd hwn ym mis Ionawr 2024 a bydd am ddilyn rhaglen deddfwriaethol yn unol â'r penderfyniadau a'r bwriadau yn Ymateb y Llywodraeth, gan gynnwys y cap.

Mae'r rhan fwyaf o'r newidiadau a ddaw yn sgil Ymateb y Llywodraeth yn dechnegol a/neu'n weithredol eu natur a rhaid eu gwneud drwy offeryn statudol (OS), gan ddilyn y weithdrefn negyddol, i ddiwygio Gorchymyn Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr 2020 ("Gorchymyn 2020") yn unol â Deddf Newid Hinsawdd 2008 ("Deddf 2008"). Bydd hynny'n ei gwneud yn bosibl gwneud nifer o newidiadau gweithredol i'r cynllun a'u cymhwyso ledled y DU, megis cynnwys meincnodau yng nghyfraith y DU. Mae'n dal yn bosibl gosod deddfwriaeth o dan y weithdrefn penderfyniadau negyddol yng Ngogledd Iwerddon. Ar ôl ei osod, bydd yr OS yn dod i rym ar y dyddiad cychwyn penodedig. Fodd bynnag, ar ôl dychwelyd, os bydd Cynulliad Gogledd Iwerddon yn pasio penderfyniad diddymu o fewn y cyfnod statudol (cyfnod sy'n cynnwys o leiaf 10 diwrnod y bydd y Cynulliad wedi bod yn eistedd, ond ddim llai na 30 diwrnod calendr yn ystod un neu fwy o sesiynau'r Cynulliad) yna bydd y rheol honno'n ddi-rym o ddyddiad y penderfyniad hwnnw.

Byddai newidiadau mwy arwyddocaol eraill, fel y cap, wedi cael eu gwneud fel arfer trwy OSau yn y Cyfrin Gyngor, o dan y weithdrefn gadarnhaol, a'u gosod yn holl deddfwrfeydd y DU yr un pryd, yn unol â Deddf 2008. Fodd bynnag, gan nad oes

Gweithrediaeth yng Ngogledd Iwerddon na Chynulliad sy'n eistedd, nid yw'n bosibl gwneud deddfwriaeth ledled y DU drwy'r weithdrefn gadarnhaol.

Gellir rhoi'r rhan fwyaf o'r newidiadau arwyddocaol hyn ar waith trwy OS trwy weithdrefn gadarnhaol, a dyna a wneir, gan eu cymhwyso yn unig i Brydain Fawr, er enghraifft cap o 100% ar y dyraniadau am ddim ar allyriadau gweithredwyr hedfan. Gan nad oes gweithredwyr yng Ngogledd Iwerddon y byddai'r darpariaethau'r OS hwn yn effeithio arnynt, mae'r Awdurdod wedi cytuno y byddai OS i Brydain Fawr yn unig yn dderbyniol yn y tymor byr.

Fodd bynnag, ni cheir cymhwyso'r newidiadau i'r cap i Brydain Fawr yn unig gan eu bod yn effeithio ar y DU gyfan. Gan nad oes dyddiad clir ynghylch pryd y caiff Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon ei ffurfio a chan fod amseru'n elfen hanfodol i weithredu'r newidiadau gofynnol, rhaid felly wrth drefn arall yn lle gosod OS ym mhob deddfwrfa yn y DU yr un pryd.

Yr ateb y cytunwyd arno yw bod Lywodraeth y DU yn diwygio Rheoliadau Arwerthu Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr 2021 (y "Rheoliadau Arwerthu") trwy bŵer galluogi o dan Ddeddf Cyllid 2020, nes y gellir gwneud y newidiadau o dan Ddeddf 2008.

Mae'r Rheoliadau Arwerthu yn rhan o Fframwaith ETS y DU ac fe'u defnyddir i bennu'r gyfran o lwfansau y gellir eu dwyn i ocsiwn bob blwyddyn. Bydd y diwygiad hwn yn gosod y gyfran arwerthu, ac felly nifer y lwfansau sy'n mynd i gylchrediad, yn unol â'r cap sero net newydd. Bydd hyn yn golygu bod nifer y lwfansau sydd ar gael i'r farchnad yn cyfateb i'r cap is, sy'n gyson â sero net. Mae'n bwysig nodi nad yw'r diwygiadau i'r Rheoliadau Arwerthu'n gostwng y cap fel y'i nodir yng Ngorchymyn 2020. Bydd angen diwygiadau deddfwriaethol, drwy bŵer galluogi o dan Ddeddf 2008, i ddarparu polisi yn y tymor hir. Fodd bynnag, bydd y newid interim hwn yn cael yr effaith a ddymunir nes y gellir gwneud y deddfwriaeth o dan Ddeddf 2008; sef lleihau allyriadau'r rhai sy'n cymryd rhan drwy leihau nifer y lwfansau sydd ar gael.

Fel y gwyddoch, yn unol â Fframwaith Cyffredin ETS y DU, barn Llywodraeth Cymru am ETS y DU yw mai unig ddiben yr elfennau ariannol yw bod yn fecanwaith ar gyfer gwireddu nod y system – sef diogelu'r amgylchedd trwy roi cymhelliad i ddatgarboneiddio. Gan fod y diwygiad i ostwng y lwfansau arwerthu yn cael ei wneud i'r Rheoliadau Arwerthu, ac nid i deddfwriaeth sylfaenol, nid oes angen Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol. Mae'r diwygiad yn cael ei wneud trwy OS i is-ddeddfwriaeth. Gan nad yw'r is-ddeddfwriaeth sy'n cael ei diwygio yn brif deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir o dan baragraff 4 o ran 1 o dan atodlen 8 o Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) 2018, nid y weithdrefn hon yw'r weithdrefn y byddai Senedd Cymru yn ei dilyn pe bai'n diwygio deddfiad a gynhwysir mewn deddfwriaeth sylfaenol. Felly, nid oes angen Memorandwm Cydsyniad OS, yn unol â Rheolau Sefydlog Senedd Cymru¹.

¹ [Rheolau Sefydlog Senedd Cymru\(senedd.wales\)](http://senedd.wales)

Gallai newid y Rheoliadau Arwerthu, heb wneud y newidiadau angenrheidiol drwy'r pŵer galluogi o dan Ddeddf 2008, olygu o bosibl bod Senedd Cymru (a Seneddau eraill) yn colli'r cyfle i asesu'r newidiadau arfaethedig. O ganlyniad, rwy'n ofalus ynghylch defnyddio'r dull hwn.

Serch hynny, mae'r amserlen ar gyfer gostwng cap ETS y DU yn hanfodol. Heb gytuno ar lwybr deddfwriaethol, ni fyddai wedi bod yn bosib cyhoeddi Ymateb y Llywodraeth gyda'i hymrwymiad i roi'r cap ar waith erbyn 2024. Byddai peidio â gwneud hyn wedi gohirio'r cap ac felly wedi peryglu ein targedau hinsawdd a chyfranogwyr ETS y DU. Bydd gohirio'r cap ond yn arwain at ostyngiad llymach i'r cap (a datgarboneiddio) nes ymlaen yn y degawd hwn, gan roi mwy o bwysau ar ein diwydiannau.

Er fy mod wedi ymrwymo i sicrhau bod gan Senedd Cymru'r hawl a'r gallu i asesu darpariaethau sy'n dod o fewn ei chymhwysedd deddfwriaethol, mae'n bwysig bod y broses yng Ngogledd Iwerddon yn cael ei pharchu. Felly, i gydnabod brys a phwysigrwydd y newid hwn, rwyf wedi cytuno â Gweinidogion Portffolios eraill yn yr Awdurdod bod y diwygiadau'n cael eu gwneud fel hyn. Rhag gohirio cyhoeddi Ymateb y Llywodraeth ac felly'r cap newydd, caiff y broses graffu ei chynnal fel arfer yn y pedair deddfwrfa pan y deddfir ar gyfer y cap drwy'r pŵer galluogi o dan Ddeddf 2008.

Rwyf wedi ysgrifennu at Gadeiryddion y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith a'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad i'w hysbysu o'r amgylchiadau a'r broses a ddefnyddir. Yn ogystal, rwyf i a'r Gweinidogion Portffolios eraill yn yr Awdurdod hefyd wedi ymrwymo trwy gyfnewid llythyrau i ddeddfu o dan Ddeddf 2008 i ostwng cap ETS y DU cyn gynted ag y bo hynny'n ymarferol. Wrth symud ymlaen, byddaf yn parhau i geisio cymeradwyaeth Senedd Cymru pan ddaw materion o fewn cymhwysedd Senedd Cymru.

Caiff y datganiad ei gyhoeddi yn ystod y toriad er mwyn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i aelodau. Os bydd aelodau eisiau i mi wneud datganiad pellach neu ateb cwestiynau ynglŷn â hyn pan fydd y Senedd yn dychwelyd, byddwn yn hapus i wneud hynny.